

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

I

RJEŠENJE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Jagode Crnokrak, predsjednice vijeća, Božene Zajec, suca izvjestitelja i Mirne Maržić, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Stečajna masa HOTEL ESPLANADE d.d. u stečaju Zaprešić (Grad Zaprešić), Ivana Vencel 32, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici iz Odvjetničkog društva Andreis & Partneri d.o.o., Zagreb, Pavla Hatza 8, protiv tuženika GRAD ZAGREB, Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Madarić & Lai d.o.o. iz Zagreba, Ilica 191F, radi utvrđenja, odlučujući o žalbi tužitelja i tuženika GRAD ZAGREB, protiv rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1891/2012 od 5. ožujka 2013., u sjednici vijeća održanoj 14. veljače 2018.

presudio je

I. Djelomično se odbija tuženičova žalba kao neosnovana i potvrđuje točka 1. izreke presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1891/2012 od 5. ožujka 2013., u dijelu kojim se utvrđuje osnovanim osporavanje tražbine II. višeg isplatnog reda, stečajnog vjerovnika Grad Zagreb, Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, u dijelu za iznos od 6.588.075,41 kn prijavljene u stečajnom postupku nad dužnikom Hotel Esplanade d.d. u stečaju, Zagreb, Mihanovićeve 1, koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Zagrebu poslovni broj St-277/2011.

II. Djelomično se potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1891/2012 od 5. ožujka 2013., u dijelu točke 1. izreke kojom je utvrđeno osnovanim osporavanje tražbine II. višeg isplatnog reda stečajnog vjerovnika Grad Zagreb, Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, u iznosu od 142.390,01 kn, prijavljene u stečajnom postupku nad dužnikom Hotel Esplanade d.d. u stečaju, Zagreb, Mihanovićeve 1, koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Zagrebu poslovni broj St-277/2011 i sudi:

Odbija se kao neosnovan zahtjev tužitelja za utvrđenje osnovanosti osporavanja tražbina II. višeg isplatnog reda stečajnog vjerovnika Grad Zagreb, Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, prijavljene u stečajnom postupku nad dužnikom Hotel Esplanade d.d. u stečaju, Zagreb, Mihanovićeve 1, koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Zagrebu poslovni broj St-277/2011 za iznos od 142.390,01 kn (stočetrdesetdvijetisućetristodevedeset kuna i jedna lipa).

riješio je

Djelomično se ukida presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovn. broj P-1891/2012 od 5. ožujka 2013. u dijelu točke 1. izreke kojim se utvrđuje o osporavanje tražbine II. višeg isplatnog reda, stečajnog vjerovnika Grad Zagreb, Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, koji se odnosi na osporavanje tražbine za iznos od 13.080.058,71 kn na osnovi zateznih kamata i u točki 2., 3. i 4. izreke i predmet se u tom dijelu vraća na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Trgovačkog suda u Zagrebu poslovn. broj P-1891/2012 od 5. ožujka 2013. utvrđeno je osnovanim osporavanje tražbine II. višeg isplatnog reda, stečajnog vjerovnika Grad Zagreb, Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, u iznosu od 19.810.524,13 kn, prijavljene u stečajnom postupku nad dužnikom Hotel Esplanade d.d. u stečaju, Zagreb, Mihanovićeva 1, koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Zagrebu poslovn. broj St-277/2011. Naloženo je tuženiku - stečajnom vjerovniku Grad Zagreb, Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, da tužitelju naknadi prouzročene parnične troškove u iznosu od 364.787,50 kn, zajedno sa zateznim kamatama po važećoj eskontnoj stopi uvećanoj za 8% poena, tekućim od dana donošenja presude do isplate (točka 2. njezine izreke). U točki 3. izreke odbijen je tužitelj sa zahtjevom za naknadu troškova u iznosu od 249.025,00 kn. Odbija se tužitelj sa zahtjevom za naknadu troškova u iznosu od 249.025,00 kn. U točki 4. izreke odbijen je tuženik sa zahtjevom za naknadu troškova u iznosu od 510.000,00 kn.

U obrazloženju presude prvostupanjski sud, u bitnome, navodi da tužbom od 10. svibnja 2012. tužitelj zahtjeva utvrđenje osnovanosti osporavanja tražbine tuženika kao vjerovnika u stečajnom postupku nad tužiteljem, a na koji postupak je upućen rješenjem stečajnog suca poslovn. broj St-277/2011 od 20. travnja 2012., da je tužitelj kao stečajni dužnik osporio tužbeni zahtjev zbog zastare. Na pokretanje (ovog) postupka upućen je stečajni upravitelj s obzirom da stečajni vjerovnik navodi da raspolaže ovršnim naslovom, iako isprave nisu priložene prijavi, da tužitelj osporava da tuženik raspolaže ovršnim ispravama, da je među parničnim strankama nesporno da je tuženik prijavio tražbinu da je uz prijavu dostavio: izvod iz poslovnih knjiga, izračun kamata, rješenje o obvezi i rješenje o prisilnoj naplati kao i prijedlog za izvršenje iznosa od 41.886.407 HRD, rješenje o izvršenju Općinskog suda u Zagrebu poslovn. broj Iv-15154/94 od 19. rujna 1994., prijedlog za izvršenje radi naplate iznosa od 1.038.113,58 kn, zatim tri rješenja Gradskog ureda za prostorno uređenje, graditeljstvo, stambene i komunalne poslove i promet od 8. lipnja 2000., 29. ožujka 2002. i 16. ožujka 2009. u predmetima prisilne naplate komunalne naknade, da dostavljena dokumentacija uz prijavu nije bila snabdjevena klauzulom pravomoćnosti. Dalje navodi da sukladno odredbi čl. 173 Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12 i 133/12; dalje: SZ) stečajni vjerovnik podnosi prijave tražbina stečajnom upravitelju, te je propisana obveza vjerovnika da dostavi dokumentaciju na kojoj temelji svoj zahtjev i dostavi podatke o svim sudskim i upravnim postupcima ukoliko se isti vode, a što odgovara teretu dokazivanja u parničnom postupku.

Prvostupanjski sud u predmetnom slučaju glede spornog pravnog pitanja je li nastupila zastara sporne tražbine na koju ukazuje tužitelj, smatra da pitanje zastare u ovom slučaju valja procijeniti prema odredbama Općeg poreznog zakona („Narodne novine“ broj 147/08 i 18/11)

...da je komunalna naknada u smislu čl. 2. Općeg poreznog zakona svrstana u komunalnu naknadu, da rješenja kojima se utvrđuje obveza plaćanja komunalne naknade, sukladno postupku i ista postaju ovršne isprave temeljem kojih titular tražbine tj. komunalne samouprave, može u zastarnom roku zahtijevati prisilno ostvarenje iste, da je nadležnosti jedinica lokalne samouprave, tj. nadležnog upravnog tijela u skladu s Zakonom o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“ broj: 26/03, 82/04, 178/04, 38/09, 123/09, 79/09, 49/11, 84/11 i 90/11) prema propisima o prisilnoj naplati poreza na dohodak odnosno slobit, i u tom se dijelu primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona, da je rješenjem o prisilnoj naplati prihoda Grada Zagreba od 16. ožujka 2009. pokrenuta prisilna naplata dugovanja po rješenjima o utvrđenju komunalne naknade od 20. siječnja 2003., to je očito da je i „najmlađe“ potraživanje zastarjelo puno prije pokretanja postupka prisilne naplate. Odluku o trošku postupka prvostupanjski sud temelji na čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku.

Navedenu presudu žalbeni pobija tuženik iz svih žalbenih razloga, posebice zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se pobijana presuda preinači, a podredno ukinе i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak uz naknadu troška sastava žalbe u iznosu od 156.250,00 kn i pristojbe na žalbu u iznosu od 5.000,00 kn. U žalbi navodi da je prvostupanjski sud iznio pogrešno tumačenje instituta apsolutne zastare i pogrešno je utvrdio činjenično stanje potvrđujući stav tužitelja da dokumentaciju koja je podnesena uz odgovor na tužbu s klauzulom pravomoćnosti i ovršnosti predstavlja novu dokumentaciju, slijedom čega je prijavu u stečaj trebalo cijeliti prema dokumentaciji u spisu. Nadalje navodi, da je sud pogrešno primijenio materijalno pravo jer odredba Općeg poreznog zakona čl. 94. i 95. propisuje da vođenje postupka pred sudom, ali i svakom radnom poreznog tijela usmjerenom na utvrđenje ili naplatu, prekida zastaru te da zastara do pravomoćnog okončanja postupka nije tekla a po stjecanju svojstva konačnosti i pravomoćnosti, zastarni tek je ponovno počeo teći.

Tužitelj je podnio žalbu protiv točke 3. izreke presude kojim je odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troška za iznos od 249.025,00 kn, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. i 2. t. 11. ZPP-a jer postoji proturječnost između onoga što se u razlozima presude navodi u opravdanu i sadržaju tih isprava, a u pogledu važnosti i potrebitosti podnosača za vođenje parničnog postupka, te pogrešne primijene materijalnog prava iz čl. 154. ZPP-a, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači, a podredno ukinе i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

U odgovoru na žalbu tužitelj navodi razloge iznesene tijekom postupka.

Žalba tuženika je izvanredno osnovana, a žalba tužitelja je osnovana.

Ispitavši pobijanu presudu na temelju odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 23/13 i 89/14; dalje: ZPP) u granicama žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud je utvrdio da je ona u dijelu točke 3. izreke (točka II. izreke ove presude) donijeta uz pogrešnu primjenu materijalnog prava.

U konkretnom predmetu radi se o utvrđenju osnovanosti osporavanja isplatnog reda stečajnog vjerovnika Grad Zagreb protiv tužitelja suda Stečajnog postupka nad dužnikom Hotel Esplanade d.d., po osnovi neplaćene komunalne naknade i obračunatih kamata na svakog pojedinog iznosa naknade u ukupnom iznosu od 19.810.524,13 kn (6.730.000,00 kn iznos glavnice i 13.080.058,71 kn kamata) do 15. srpnja 2011. kada je otvoren postupak, prijavljene u stečajnom postupku nad dužnikom Hotel Esplanade d.d. u stečajnom postupku.

Iz spisa i obrazloženja pobijane presude je razvidno da je tužitelju osporio tužitelj stečajni dužnik, a po žalbi ovdje tuženika, ovaj sud rješenjem poslovnog broja PZ-7474/2011 od 1. veljače 2012. usvojio je žalbu jer da nije osporeno javno ovršno isprava na koje se stečajni vjerovnik poziva u prijavi. Shodno tome, na pokretanja ovog postupka upućen je stečajni upravitelj.

Prvostupanjski sud je prihvatio tužbeni zahtjev kojim se utvrđuje osnovanim osporavanje tražbine II. višeg isplatnog reda, stečajnog vjerovnika Grad Zagreb, u iznosu od 19.810.524,13 kn, nalazeći tužiteljev prigovor zastare tražbine osnovanim, ocjenjujući da obzirom da je rješenjem o prisilnoj naplati prihoda Grada Zagreba od 16. ožujka 2009. pokrenuta prisilna naplata dugovanja po rješenjima o utvrđenju komunalne naknade od 20. siječnja 2003. da je očito da je i „najmlađe“ potraživanje zastarjelo puno prije pokretanja postupka prisilne naplate sve u smislu odredbe čl. 96. OPZ-a, kojim je propisan apsolutan rok zastare prava na utvrđenje i naplatu poreza i sporednih davanja, u koji iznosi šest godina računajući od dana kada je zastara počela teći. Naime, prvostupanjski sud je utvrdio da tuženik dokumentaciju o postojanju ovršnog naslova odnosno ovršne isprave kojim bi prekinuo tijek zastare, odnosno da zastara nije nastupila (što tuženik ističe tijekom postupka i u žalbi), nije dostavio uz prijavu, niti je tu činjenicu dokazao u stečajnom postupku.

Žalbeni navodi svode se na osporavanje stava prvostupanjskog suda da je osnovano osporavanje tražbine, jer da dokumentacija koju je tuženik dostavio uz prijavu nije bila snabdjevena klauzulom pravomoćnosti te se glede svojstva ovršnosti isprave na kojima nije bila iskazana klauzula pravomoćnosti žalitelj pozvao na stav izražen u pravomoćnom rješenju ovog suda poslovnog broja PZ-7474/2011 od 1. veljače 2012.; „činjenica da nije bilo pečata pravomoćnosti nije sprečavalo stečajnog upravitelja da u odnosu na prijavljenu tražbinu provjeri jesu li isprave pravomoćne i ovršne“. Žalitelj smatra da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio činjenično stanje te je pogrešno primijenio materijalno pravo utvrđujući da je u konkretnom slučaju nastupila apsolutna zastara, obzirom da Opći porezni zakon odredbom čl. 94. i 95. propisuje da vođenje postupka pred sudom ali i svakom službenom radnjom poreznog tijela tijekom zastare je prekinut do nastupa konačnosti pravomoćnosti predmetnih rješenja, nakon čega je zastarni rok ponovno počeo teći.

Valja reći, da je iz spisa (izvadak iz poslovnih knjiga tuženika od 12. srpnja 2011. list 31. i 32. spisa) razvidno da se tuženikove tražbine odnose na tražbine dospjele na naplatu; siječanj 1993. do prosinac 2002., da su tražbine prijavljene u stečajnom postupku, a iz zapisnika od 21. rujna 2011. proizlazi da se na općem ispitnom ročištu raspravljalo o tražbini vjerovnika u iznosu od 19.810.524,13 kn, da je stečajni upravitelj osporio prijavljenu tražbinu zbog zastare.

Odredbom čl. 90. - 92. OPZ-a („Narodne novine“ broj: 127/00, 86/01 i 150/02; dalje: OPZ/00) i čl. 94. - 96. OPZ-a („Narodne novine“ broj 147/08 i 18/11; dalje: OPZ/08) pravo

na utvrđivanje porezne obveze i pripadajućeg davanja, pokretanje postupka naplate poreza i troškova, zastarijeva za tri godine, računajući od dana kada je zastara počela teći. St. 4. tog čl. propisano je da zastara prava na naplatu poreza, kamata i troškova nastupa tek nakon isteka godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu i nakon isteka godine u kojoj je porezno tijelo utvrdilo poreznu obvezu, kamate i troškove.

Odredbom čl. 92. OPZ/00 i čl. 96. OPZ/08 propisan je apsolutni rok zastare prava na utvrđivanje i naplatu poreza i sporednih davanja, a koji rok iznosi šest godina, računajući od dana kada je zastara počela prvi puta teći.

Apsolutna zastara ima za posljedicu da se neko pravo uz prigovor zastare ne može naplatiti prisilno. Nakon što je istekao i posljednji dan roka od šest godina, tužitelj nema zakonske osnove za naplatu komunalne naknade koju u tom vremenu, uz primjenu svih dopuštenih mjera nije uspio naplatiti, jer protekom tog roka nastupa zastara samog prava iz porezno-dužničkog odnosa.

Sporno pitanje u ovom predmetu jest to jesu li radnje tuženika pokretanje ovršnog postupka, predaja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka – uzrokovale prekid tijeka zastare te da li se, u odnosu na zastaru, primjenjuje odredba OPZ-a (čl. 90. - 92.; 94. - 96.) ili odredba Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO/91) odredba čl. 379. odnosno čl. 233. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15; dalje: ZOO/05).

U odnosu na tužiteljev prigovor zastare tražbine komunalne naknade dospjelih tražbina u periodu od 1993. do 2002. godine, valjano je utvrđenje suda da su tražbine zastarijele (čl. 92. OPZ/00, čl. 96. OPZ/08) protekom roka za apsolutnu zastaru, za koje utvrđenje je prvostupanjski sud dao valjane razloge koje prihvaća i ovaj sud bez potrebe ponavljanja tih razloga (čl. 375. st. 5. ZPP-a), kada je ocijenio osnovanim osporavanje tražbine ovdje tuženika prijavljene u stečaj tužitelja jer je nastupila apsolutna zastara, a s obzirom da je rješenjem o prisilnoj naplati prihoda Grada Zagreba od 16. ožujka 2009. pokrenuta prisilna naplata davanja po rješenjima o utvrđenju komunalne naknade od 20. siječnja 2003. te budući da tuženik dokumentaciju o postojanju ovršnog naslova odnosno ovršne isprave kojim bi prekinuo tijek zastare, odnosno da zastara nije nastupila nije dostavio uz prijavu, niti je tu vremenom dokazao u stečajnom postupku. Dakle, apsolutna zastara predmetne tražbine nastupila je 16. siječnja 2009., prije podnošenja prijave tražbine u stečajnom postupku u 2002. godini. Naime, valjano je i zakonito takvo utvrđenje suda u odnosu na tražbinu u iznosu od 6.288.075,11 kn kao u točki I. izreke ove presude. Slijedom čega, je tužnikova žalba djelomično odbijena kao neosnovana, a prvostupanjska presuda potvrđena na temelju odredbe čl. 368. čl. 1. i čl. 375. st. 5. ZPP-a.

Međutim, u odnosu na tražbinu tuženika s osnove naplate komunalne naknade od 15. listopada 1993. do 16. siječnja 2003. u ukupnom iznosu od 142.390,00 kn (utuženo u iznosu od 159.604,87 kn u prijedlogu za dozvolu izvršenja poslovni broj Iv-15154/94 od 25. srpnja 1994., - tužba je povučena za iznos od 17.214,86 kn) tuženik je u postupku dostavio presudu Općinskog suda u Zagrebu poslovni broj P-205/99 od 14. lipnja 2006. (s klauzulom pravomoćnosti i ovršnosti od 10. veljače 2010.). Takva tražbina utvrđenu na sudu u odnosu na koju je ovdje tuženik imao u sporu zastarijeva za deset godina prema odredbi čl. 233.

ZOO/05 u vezi s čl. 94. st. 8. OPZ-a. Dakle, tuženik u odnosu na tu tražbinu ima izvršnu ispravu temeljem koje zastara u odnosu na predmetno potraživanje ponovno je počela teći prvog dana poslije isteka paricijskog roka za ispunjenje činane (čl. 328. ZPP-a). Sukladno čl. 245. st. 6. ZOO/05 zastara koja počinje teći iznova poslije prekida dovršava se kad protekne onoliko vremena koliko je zakonom određeno za zastaru koja je prekinuta, a budući da do dana prijave tražbine u stečaj (19. kolovoza 2011.) nije protekao rok iz čl. 94. st. 1. ZOP-a stoga je u odnosu na predmetnu tražbinu prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je utvrdio da je u ovom slučaju nastupila apsolutna zastara. Slijedom toga valjalo je odlučiti kao u izreci točke II. ove presude primjenom čl. 373. st. 1. ZPP-a.

U odnosu na potraživanje zatezne kamate shodno žalbenim razlozima činjenično stanje ostalo je nepotpuno utvrđeno s obzirom da je tuženik, glede sporne visine potraživanja predložio provesti dokaz financijskim vještačenjem koji dokazni prijedlog je prvostupanjski sud zbog pogrešnog pravnog pristupa da je nastupila apsolutna zastara u odnosu na cijelu tražbinu tuženika odbio provesti, a niti je visina kamata razvidna iz dokumentacije u spisu (obračuna kamata). Slijedom iznesenog, ovaj sud je mišljenja da se ne može ispitati pravilnost i zakonitost odluke o obračunu kamata, pa je valjalo pobijanu presudu ukinuti u tom dijelu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje sukladno odredbi članka 369. st. 1. ZPP-a kao u izreci rješenja.

Slijedom toga valjalo je ukinuti odluku o troškovima postupka kao u izreci rješenja temeljem odredbe čl. 166. st. 3. i 4. ZPP-a, prvostupanjski sud će odlučiti o troškovima postupka u konačnoj odluci u smislu odredbe čl. 154 st. 2. u vezi s čl. 155. ZPP-a, te će posebno ispitati opravdanost troškova.

U ponovnom postupku prvostupanjski će sud nakon provedenog dokaznog postupka, pravilno i potpuno utvrditi činjenično stanje, uz navođenje razloga o odlučnim činjenicama, uzevši u obzir žalbene navode tuženika i žalbene navode tužitelja glede opravdanosti troškova (točka 3. izreke pobijane presude) donijeti valjanu i na zakonu osnovanu odluku uz navođenje materijalno pravnih propisa koje je primijenio.

Zagreb, 14. veljače 2018.

Predsjednica vijeća
Jagoda Crnokrak, v. r.

Za točnost otpisatka – ovlašteni službenik
Brankica Curman